

Beskrivning av läget i landsbygdsprogrammet inför Övervakningskommittén möte i maj 2017 – länsstyrelserna

Nedan finns en sammanställning av läget på länsstyrelserna när det gäller hanteringen av landsbygdsprogrammet.

Miljöstöd, ekologiskt stöd och kompensationsstöd som söks i SAM

På länsstyrelserna pågår arbetet allt jämnt med delutbetalningar av 2015 och 2016 års jordbrukarstöd till de som av olika tekniska orsaker ännu inte fått dem utbetalda. Länsstyrelserna har till april fattat beslut om ca 2 410 miljoner kr för stödår 2015 och 2 000 miljoner kr för stödår 2016 som Jordbruksverket kunnat betala ut. Beloppen ovan rör betesmarker, vall, kompensationsstöd, eko, eko omställning, skötsel våtmark, restaurering betesmarker och fäbodan. IT systemen har ännu inte medgivit några slututbetalningar förutom i kompensationsstöd 2015 där slututbetalning till stor del kunnat ske.

En följd av sen IT- utveckling är att inga åtaganden ännu kunnat beslutas för 2015 och 2016. Kontrollresultat för miljöersättningar går ännu inte att hantera i IT-systemen vilket påverkar handläggning och utbetalning till dessa företag. På grund av att det saknas IT-funktionalitet för fullt fungerande hantering är handläggningen kraftigt försenad jämfört med ett normalt år under förra programperioden. Länsstyrelsernas möjligheter till styrning och uppföljning av verksamheten är mycket begränsad då IT stöd för detta saknas.

Arbete som skjuts framåt:

- Handläggningen av 2015 och 2016 års ansökningar kommer att fortsätta hela 2017 och vi kommer att arbeta med tre stödår parallellt vilket ställer stora krav på handläggarna. Slututbetalningar för 2015 och 2016 är planerad att ske under 2017, men för några stödformer beräknas det kunna ske först 2018.
- Funktionalitet för att hantera brukarskiften, återkrav och tvärvillkor saknas. Det innebär att mycket stora mängder arbete från 2015, 2016 och 2017 skjuts framåt i tiden och bygger upp stora ärendebalanser. Arbetet med återkrav kommer inte att kunna göras förrän de systemen driftsätts någon gång under 2018. Särskilt för stödår 2015 beräknas återkravsarbetet vara stort.

Frågor och synpunkter från lantbrukare som är i desperat behov av pengar är ibland påfrestande för personalen. Medarbetarenkäter som i vinter gjorts på länsstyrelserna visar generellt ett något försämrat resultat jämfört med två år tidigare. Länsstyrelserna och Jordbruksverket arbetar på chefsnivå så att medarbetarna ska öka förståelsen för varandras situation och för att förbättra arbetsmiljön.

Landsbygdsstöd som företagsstöd, projektstöd och miljöinvesteringar

Länsstyrelserna saknar samlad statistik över beslutade och utbetalda landsbygdsstöd. IT-funktionalitet för att kunna påbörja handläggningen av ansökan om stöd levererades i mars 2016 vilket innebär att länsstyrelserna byggt upp stora ärendebalanser då programmet öppnade för ansökningar redan hösten 2014. Under vintern 2016/2017 har

dock trenden av ökade ärendebalanser brutits och länsstyrelserna har under de senaste månaderna handlagt fler ärenden än som inkommit. Läget ser dock olika ut över landet gällande ärendebalanser. Totalt fanns i april ungefär följande antal ansökningar om stöd i balans hos länsstyrelserna: ca 3 300 företagsstöd, 1 200 projektstöd och 350 miljöinvesteringar. Prognosen är att balansen kommer att fortsätta minska under förutsättning att länsstyrelserna kommer ha fortsatt tillgång till budget att ta beslut om och att redan tilldelad budget inte fryses i sin helhet. Inom projektstöd för bredband finns medelsbrist i hela landet, samtidigt som nya pengar utlovats, ansökningar ligger och väntar.

IT-funktionalitet för att hantera delutbetalningar levererades under våren 2016 och för slututbetalningar i december 2016. Eftersom ryggsäcken och handläggningstiden av ansökningar om stöd är stor så är flera investeringar redan klara när beslut på ansökan tas. Utbetalningsansökan inkommer därför i allt snabbare takt. Hittills har länsstyrelserna kunnat hantera utbetalningsansökan i stort sett inom de mål om handläggningstid som finns för utbetalningar, 120 dagar.

Länsstyrelserna upplever att det nya programmet innebär en ökad administration bl.a. på grund av, ett IT-system som inte är färdigbyggt och högre krav på utredning. Systemet med beslutsomgångar innebär att ansökningar kan jämföras sinsemellan och endast de bästa beviljas. Systemet med beslutsomgångar bromsar emellertid handläggningen kraftigt, allt fler län har valt att, istället övergå till löpande hantering med poänggränser i åtgärder med mindre budget och söktryck. Inför stundande programändring har flera län valt att avvakta med utlysningar för att inte hamna i en situation där sökande och myndigheter lägger arbete och sen åtgärder stängs.

Inför en programändring

Det stora antalet delåtgärder och budgetar är en begränsande faktor som leder till både ineffektiv och krånglig hantering och inlåsnings effekter. Ihopslagna större budgetar, skulle förenkla hanteringen. Säkra budgetar som man kan lita på och som inte dras in är viktigt framöver liksom att reserven tillgängliggörs i åtgärder som beräknas vara kvar. Allt sådant ger långsiktiga planeringsförutsättningar också till gagn handläggare och kunder. Det finns i dagsläget åtgärder i programmet som har låg efterfrågan. Vid eventuella ändringar/minskningar av programmet anser länsstyrelserna att man bör överväga att stänga dessa och i större utsträckning tillgängliggöra ihopslagna budgetar. Om det är nödvändigt att minska budgeten för landsbygdsprogrammet bör man vidta åtgärder i både landsbygdsstöden och jordbrukarstöden.

För länsstyrelserna

Stefan Carlsson
LD styrelsen och ersättare i ÖK